

Голуб Р.С.,
адвокат, лікар-трансфузіолог
Рівненського обласного центру служби крові
Науковий керівник: Тихончук Л.Х.,
д.н.д.у., професор кафедри менеджменту та публічного врядування
Національного університету водного господарства та природокористування

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ЦЕНТРІВ СЛУЖБИ КРОВІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність даної теми є важливою для ефективного публічного регулювання роботи центрів служб крові під час війни як стратегічних підприємств - викликами, що постають перед національними центрами служб крові, працівниками центрів служб крові, донорами крові та її компонентів.

Системи служб крові (суб'єкти системи крові) - будь-який суб'єкт незалежно від форми власності. Даний суб'єкт не є лікарняним банком крові, що відповідає за будь-який аспект заготівлі і тестування крові або компонентів крові незалежно від їх цільового призначення, а також за переробку, транспортування, зберігання і розподіл донорської крові та компонентів крові, призначених для трансфузії. Станом на 01.12 2024 року в Україні функціонують 38 суб'єктів системи крові. Кожен із них є стратегічним підприємством та центром скупчення людей, особливо в умовах гострої потреби лікарень у крові та її компонентах. Ведення активних бойових дій на території України вносить відповідні корективи у роботу суб'єктів систем крові.

Дані корективи (зміни) в роботі Центрів можна умовно розділити на чотири складові. В залежності від суб'єктів, на яких вони поширюються: Місце прийому донорів; дії медичного персоналу; дії донорів; об'єми заготовленої продукції (крові та її компонентів).

1. Місце прийому

Місце прийому донорів є першим етапом безпосереднього відвідування центрів служби крові, реєстрації, проведення попередніх лабораторних та фізикальних обстежень, збору анамнезу. Основою даного етапу є місце та персонал,

які здатні забезпечити допуск донорів без протипоказів для донації і відповідно до стандартів безпеки та якості крові, для подальшого переливання реципієнту.

Які ж саме зміни відбулися внаслідок воєнних дій.

По-перше, це потреба у донорах. Унаслідок нагальної потреби у компонентах крові, відділ реєстрації донорів, у посиленому режимі займається залученням первинних донорів і викликом донорів резерву. Наслідком цього є надмірне скупчення осіб у закладі центру служби крові. З метою належного виконання центрами служб крові своїх обов'язків із забезпечення безпеки донорів, однією із перших дій після 24 лютого 2024 року почалося відновлення сховищ, для безпечного перебування під час повітряних тривог. З плином часу і подовження повітряних тривог понад годину, окремими центрами служб крові здійснювалися додаткові ремонтні роботи для пристосування сховищ для забору крові. Це стало можливим за умови приведення у відповідність місць забору крові до мінімальних будівельних стандартів і умов стерильності. Це дозволило приймати мінімальну кількість донорів крові унаслідок обмеженої площі та подовження процесів переробки крові.

2. Дії медичного персоналу.

Центри служби крові з часу введення воєнного стану є стратегічними підприємствами. У сучасних умовах, обмежено можливість фото- та відеозйомки процесів забору та переробки крові. З метою додаткової безпеки перед входами встановлено відеокамери для фіксації сторонніх осіб, що заходять на територію центру. Безпосередньо у центрі покращено систему сповіщення та регулярно проводяться тренування для реагування на повітряні тривоги або на нестандарті ситуації. Створено протокол реагування на повітряні тривоги - під час повітряної тривоги у сховищі повинен перебувати медичний персонал з аптечкою для надання невідкладної допомоги донорам та відвідувачам центру. Також продовжують впроваджуватися нововведення для якіснішого реагування центру на невідкладні ситуації, згідно до нових викликів.

3. Дії донорів

Під час воєнного стану рекомендації поведінки для донорів також було скориговано. В першу чергу це стосується поведінки донорів під час повітряних

тривоги. На території центру працює сховище, де, під час повітряної тривоги, донорам наполегливо рекомендується перечекати небезпеку. На даний момент у сховищі може проводитися забір крові. На територію сховища знаходиться буфет для прийому гарячого чаю та печива. З урахуванням підвищеного скучення людей, донорам рекомендується не здійснювати галасу та у випадку невідкладних ситуацій, невідкладно повідомляти медичний персонал.

3.Об'єми заготовленої продукції.

З моменту введення воєнного стану та з урахуванням ведення активних бойових дій, на усі центри крові поширюється мобілізаційний план заготовленої продукції компонентів крові. Це включає: еритроцити, еритроцити в додатковому розчині, еритроцити, збіднені на лейкоцити у додатковому розчині, плазма заморожена, плазма свіжозаморожена, плазма свіжозаморожена лейкофільтрована, кріопреципітат заморожений, плазма супернатантна, тромбоцити, виготовлені аферезним способом та ін. Виробництво кожного із цих компонентів має свою специфіку та головним завданням центру крові є створення можливості для заготовки якомога більшої кількості продукції, зменшення кількості бракованою продукції та забезпечення перевірки якості під час посиленої роботи.

Це забезпечується додатковим навчанням кваліфікованого персоналу, наймом додаткового персоналу, придбанням технічних засобів, наприклад апаратів для автоматичного обстеження крові, доопрацювання функціоналу спеціалізованих програм.

За два роки повномасштабного вторгнення центрами служб крові було пристосовувано роботу до нових умов. Настання таких викликів три роки тому неможливо було навіть уявити. Незважаючи на потребу підтримання функціональності закладу, приведення у відповідність продукції до стандартів Європейського союзу, центрами служб крові здійснюються та продовжують здійснюватися нововведення для забезпечення безпеки донорів та медичного персоналу і підвищення ефективності роботи в нових умовах.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові» від 30 вересня 2020 року № 931-ІХ .